

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 537

בס"ד ערש"ק פר' דברים (חזון) ז' אב תשע"ו

פנינים יקרים

הנביא זכריה מזכיר את ארבעת הצומות כפי סדר החדשים י"ז בתמוז, תשעה באב צום גדליה ועשרה במבת. דרשו חז"ל (ר"ה יח) שזנה ת"ב משאר הצומות הואיל והוכפלו בו צרות חרב הבית וגלגלה ביתר. כאשר נתבונן בדברי הראשונים נראה שיש שני סוגי צומות האחד על צרות שהיו והשני על צרות עכשויות, תשעה באב שזנה משאר הצומות מפני הצרות העכשויות שבו כמ"ש כל שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאלו נחרב בימיו (ירושלמי יומא פ"א ה"א) לכן נחשב ת"ב תענית על צרה עכשוית ומחמירים בזה כידוע.

(כעת היה לר"ח דיוטש)

חמשה דברים אירעו ב"ז תמוז שהם אתחלתא דחורבן וחמשה דברים אירעו בת"ב שהם גמר החרבן. נמצא דחמא המרגלים דתשעה באב הם גמר החרבן בפועל. מרומז מרגלים מלשון רגלים שמקלקלים שעור הקומה שתם תפלתו.

הרמ"א סי' תקנא מביא שמנהג אשכנזי ללבוש בשבת חזון בגדי חול, אבל אנו נוהגין כהגר"א וכהאר"י ל שלא לשנות כלום מבגדי שבת. והמעם שבלאו הכי מסיחין דעתנו מאבילות והלואי שבת"ב גופא לא נסיר דעתנו מעיקר הדין וא"כ כיון דבלאו הכי לא יועיל בגדי חול צריכים ללבוש בגדי שבת לקיים עכ"פ מצות כבוד שבת כהלכתא, ואולי גם הרמ"א מודה שבוה"ז נלבש בגדי שבת. בכה"ג יתכן והנהוג כהרמ"א ייחשב אצלו אבילות דפרהסיא...

בתורה מצינו רק פעם אחת שמצוין בפירוש תאריך פטירה של צדיק והוא פטירת אהרן הכהן ע"ה שהיא א' באב, והמעם דעבודת אהרן היתה לתקן הפגמים של ישראל, בעיקר היה צריך לתקן חטא העגל וחטא המרגלים ור"ה אב הוא היום המרכזי יום המעבר מחודש תמוז חטא העגל לחודש אב חטא המרגלים. כבחנינת מיתת צדיקים מכפרת.

אבילות על חרבן בית המקדש הוא דבר התלוי במעשה ובפרט בזמן בין המצרים ביום ובלילה, והכל לפי הידיעה ולפי רוב האהבה ולפי זכות הנשמה, והן אמת כי דלינו מאוד ואין אתנו יודע מה חסרנו ומה אבדנו ומהו גלות השכינה ועד היכן מגיע צערה וצער העליונים והתחתונים. החי יתן אל לבו וישפך את נפשו אולי יזכה ויראה בנחמת ציון שיבנה בב"א. (פלא יועץ)

חטא המרגלים שורש דלשון הרע הצמיח שנאת חנם שהביא את חרבן בית השני. ומדת אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום היא המתקת פגם זה. ולכן יש וראוי להתחזק בענין השלום ואהבה בין אדם לחברו ובין אדם למקום.

כל רדפיה השיגוה בין המצרים (איכה א) כאשר השכינה בגלות הרי הוא דומה למלך שיוצא לכפר דכל אחד יכול להתקרב אליו. וזהו כל רדפיה - רודפי י-ה (רדפי ומבקשי השכינה והקדושה) השיגוה בין המצרים דאז יותר קל להתעלות ולטעום מזיו השכינה אלא שצריכים להיות מוכן להתגלות בורא מראשית שנה ועד אחרית שנה.

התוכחות שהוכיחן משה רבנו ע"ה על החמאים של דור שקודם להן, כי כמו שם יורשים זכות דור הקודם שהניחו להם לכן הם במקומם לתקן חטאם, וזה ענין פוקד עוון אבות על בנים, ולכן חזר כל החמאים שניתקנו אח"כ, לכן איתא כל דור שאין ביהמ"ק נבנה בימיו כאלו נחרב בימיו שאם היו מתקנים חטא הקודם היה נבנה מיד כנ"ל. (שפת אמת)

ידע שור קנהו וכו'. ח"ו שאין בני ישראל מכירין השי"ת כשור, הלא מברכים ומתפללים אליו יתברך, אבל רצון ה' שבני ישראל יברכו מלכותו יתברך בכל הנבראים כי כן היה בזמן השלימות שבית המקדש היה קיים והקרבן תמידין בכל יום זה קירוב והתדבקות חיות כל הנבראים אליו יתברך, והיו גם האומות בהכנעה מהשי"ת. (שפת אמת)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א כ"ג חשוון תשצ"ט ה'אבא ל'צפ"ס ע"א.א.א.

- ה -

עכשיו כבר הגיעה השעה שהרבש"ע רוצה להגאל. הוא ברא את העולם ובו גויים ויהודים. במהלך הדורות היו חסידי אומות העולם, והיו גרים, במצרים היה ערב רב, וגם בדור הזה יש חלק גדול של ערב רב - הם תפסו את הממשלה). הרבש"ע אינו מקפח שכר כל בריה. לכל אחד הוא משלם את שלו. אבל סוף כל סוף יגיע היום שהוא יגאל את עצמו. ואז לא תהיה כל דרך אחרת, רק דרך האמונה, שנגיע לשלימות האמונה.

ולמטרה זו הרבש"ע ברא את הבהמות, בכדי שישמשו לנו דוגמאות לאיזו דרגה אנו צריכים להגיע. ובאמצעות כשלונות החיים שלנו נגיע לבחינה של בהמה. כי כשנכיר שאין לנו כל בסיס עמידה וקיום, ממילא נשאר שהקיום שלנו זה הוא, ומכל תנועה מכירים את כח הפועל בנפעל. לא צריך לחפש אותו לא למעלה ולא למטה, כי כשאדם מניע את ידיו - זה הוא. הכח שלו. כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. וכן הדבר כשהוא מדבר, כשלונות החיים שלו מלמדים כי הוא מצד עצמו אינו מסוגל לעשות כלום, ולפי המציאות שלו אין הוא יכול להוציא הגה מפיו, וממילא, כשהוא מדבר - כל מילה היא מכחו ועל ידו.

זוהי כל עבודת האדם, שבכל תנועה שהוא עושה יכיר שהוא חי מחי החיים, ובכל נשימה ונשימה - כל הנשמה תהלל י-ה. וזו היא התכלית שהרבש"ע רוצה מאיתנו, שכל

אחד בדרכים שלו יגיע להכיר אותו - בכל דרכיך דעהו. שכל אחד ידע מה הוא עצמו, וממילא יכיר איך הוא מתקיים. וזה מתחיל מכשלונות החיים של כל אחד ואחד. וכשהוא שוכח, נותן לו הרבש"ע תזכורת ("אָ קָנִיפִּי") - "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך".

זו היתה הגדלות של הגדולים שלנו. הם הכירו בשפלות שלהם, וכל היום חיו בכשלונות החיים. הם נוכחו לדעת שהם ירדו מטה מטה, והגיעו למצב של "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך". והיות שהם כבהמות כל העבודה שלהם היא רק בגלל ש"הייתי עמך", מכח הסיבות שהרבש"ע שלח להם, הם הכירו שאם הוא לא עוזר להם הם אינם יכולים לעשות מאומה. ההכרה הזו היא הבחירה. ואת זה הרבש"ע דורש מאיתנו. שניתן לו את המלכות שלו בעולם.

לכן אסור שתהיה שנאת חנם, ושכל אחד ירצה את הממשלה לעצמו. בסופו של דבר יגיע הרגע שהרבש"ע יתגלה בעולם, אבל רחמנות גדולה תהיה עלינו אם לא יהיה לו למי להתגלות, אם אנו לא נחיה בבחינת בהמה - "ואני בער ולא אדע" "וחטאתי נגדי תמיד". רע ומר יהיה אז, כי אז נפסיד את השגת האלוקות של העולם הבא. לכל ישראל יש חלק לעולם הבא, אבל איזה חלק יהיה לו? הדבר תלוי בעבודתו בעולם הזה.

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

- ו -

הרבש"ע ברא את האדם גוף ונשמה, ותכלית העבודה בעוה"ז שהגוף יהיה בחינת נשמה. כי הגוף והנשמה אינם שני דברים נפרדים, אם האדם פוגם בגוף אז הנשמה היא גוף, ואם אינו פוגם בגוף אז הגוף הוא נשמה. ובזה נזכה לעולם הבא. והענין הוא: בבריאת העולם צמצם הקב"ה א"ע צמצום אחר צמצום עד שנברא האדם בבחינת גוף, ומטרת בריאתו באופן זה היתה כדי שיעלה את הגוף לבחינת נשמה, ובזה - כביכול - הרבש"ע נגאל מן הגלות. ולמרות שהגוף מגרה אותנו - כל אחד במידה שלו - עלינו להדבק במידותיו של הקב"ה - מה הוא רחום אף אתה - ולרחם עליו, ולא להשאיר אותו בגלות.

אמנם קשה מאד להתגבר, ובפרט שכל אדם כבר התרגל לחטאים שלו ומאד קשה לו להפסיק לעשות אותם, אבל עד יום מותו יחכה לו בתשובה להנטותו לתחיה. ועל כן עלינו לדעת, שכאשר הרבש"ע שולח לאדם את הנסיון, הוא שולח לו יחד עמו את הסיבה שתעזור לו להתגבר. ואיך שייך שלא יפגום? ע"י שהוא מכיר בחולשתו ואפסיותו, ויודע שהוא בכוחו אינו יכול לשנות את המידה הרעה בה נברא, ו"חטאתי נגדי תמיד", אז הוא מבין שמה שבכ"ז הוא לא חוטא זה מכח הסיבות שהרבש"ע שולח לו למנוע אותו מחטוא. ואז אפילו אם כבר נכשל הוא יכול לשוב בתשובה. כי אם הוא יודע שבלי עזר הוא לא יכול לעשות מאומה, הוא יהיה נעזר. השיבנו ה' אליך - ונשובה.

כשאדם מגיע לנסיון או אחרי שנפל זה

מאוד מאוד קשה, כי ללא העזר ממעל הוא לא יכול לעשות היפך הטבע שלו. אבל בשעת הנסיון הוא שומע קול פנימי שמתריע בו: אל תפגום. וכשהוא שומע ואינו פוגם, אז הגוף הוא בחינת נשמה. ואפילו אם נכשל ונפל, הצער שלו הוא לא על מה שנפגם - זוהי חרדת הרשעים שהם מלאים חרטות. יהודי שדבוק בה' מתחרט על מה שציער את הרבש"ע, ועל זה שהכניס אותו בגלות. ואז הוא פונה ואומר: "אבא, אני מתחרט שציערתי אותך, אבל אינני יכול להתחזק בכוחות עצמי, כאדם הראשון שאמר "אכלתי ואוכל עוד", על כן אני מבקש: השיבני בתשובה שלימה לפניך". זהו המהלך בו צריך האדם ללכת. הוא צריך להשיג את המידה של הרבש"ע - אהבה שאינה תלויה בדבר, וצריך לתת את המלכות לקדושה. ולא שכל אחד ירצה מלכות לעצמו, שהוא בעצמו יהיה - כביכול - הרבש"ע. עליו לדעת שהוא מונהג באמצעות סיבות באהבה שאינה תלויה בדבר, ובשעת נסיון יש סיבה שעוזרת לו כמו שיוסף הצדיק נעזר ע"י שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו, כך הוא עוזר לכל אחד. כל אחד יודע שבשעה שהוא הולך לפגום (דהיינו בשעה שהוא רוצה גדלות ולתפוס את המלכות לעצמו) הרבש"ע מכניס לו מחשבה שתעזור אותו, אבל הוא דוחה את זה למחר, לא עכשיו! וזו הטעות! כי "אם לא עכשיו אימתי". לכן אנו נמצאים כ"כ הרבה זמן בגלות הארוכה.

המשך יבוא אי"ה

המשך פצוצים יקרים

שנו חכמים (ב"ב ס) כשחרב בית המקדש השני רבו פרושים בישראל שלא לאכול בשר ולא לשתות יין, נמפל להם רבי יהושע אמר להם מפני מה אין אתם אוכלים בשר ואין אתם שותים יין? אמרו לו היאך נאכל בשר שממנו היו מקריבים על גבי המזבח וכו' היאך נשתה יין שממנו היו מנסכים ע"ג המזבח וכו' ע"ש כל הענין לגבי בכורים ניסוך המים, אמר להם שלא להתאבל כלל אי אפשר להתאבל יותר מדאי אי אפשר שאין גזרין גזירה על הצבור אא"כ רוב הצבור יכולים לעמוד בה אלא די לנו גזרות שחכמים גזרו ואסרו עלינו...

קיימ"ל שאין נפילת אפים בת"ב משום דאקרי מועד והוא פלא, דהלא לשון הפסוק קרא עלי מועד לשבור בחורי דהיינו מועד לפורענויות ולשמחה מה זו עושה? אלא הפירוש כאשר מגיעים עד קצה הנפילה נשלם העונש ואז מוכרחים להתעורר וממילא אין צורך בנפילת אפים דענין נפילת אפים הוא להשפיל עצמו להתוודות ואח"כ לחזור ולעלות משם מתוקן, אבל בת"ב דבלא"ה נפלנו עד שאלו אין מה להוסיף וליפול על אפים וזהו המועד דת"ב.

כי ה' הוגה על רוב פשעיה (איכה א. ה) לכאורה תמוה ענין הצער ויגון להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש מה שעבר אין, והעצבות היא הקליפה הקשה ביותר מכולם, ואחרי היות העצבות קליפה ומומאה אינה נמשכת כי אם למי שהוא מבחינתה החוטא ילכד בה וטוב לפני אלקים ימלט ממנה, אלא שהצער והיגון על רוב פשעיו וחטאיו שמנעו הטוב שאין הוא וביהמ"ק יכולים לדור בעולם אחד וממילא התשובה באותו מקום שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו.

גאולה תהיה לנו במהרה בימינו אמן. כן צריך להאמין באמונה שלמה וזה מעיקרי הדת והיא אחת מן השאלות ששואלין ליום הדין צפית לישועה (שבת לא) אין מן הראוי להתאוות אל הגאולה בשביל לנוח ולראות טוב רק לעבוד את ה', ובשביל כבוד שכינת עוזנו וכבוד אבינו שבשמים, זה כל פרי מעשינו ותפלתנו וזה כל האדם.

מעלות האדם לפי מה שיהלל אם הוא משבח המעשים הטובים והחכמים והצדיקים תדע כי איש טוב הוא ושורש הצדק נמצא בו וכו'. ואם יתכן כי יש בידו עונות נסתרים, אבל מאוהבי הצדק הוא, ולו שורש הבחירה והוא מעדת מכבדי השם.

לאדם בניגוד לבהמה יש עליות וירידות, ומיהו הנקרא אדם? המשתדל להדמות ליוצרו, בזמן שהאדם נמצא בירידה אז הוא שעת המבחן שלו לומר האמת שהירידה סובבה ע"י השי"ת עצמו לתועלתו...

ואתחנן אל ה' בעת ההיא וכו' יש להבין מדוע הזכיר זאת משה רבינו ע"ה לפני בני ישראל בכלל הלא שבועת ה' שלא יכנס לארץ היתה משום שאמר "שמעו נא המורים". התירוץ הוא בהקדים הגמרא (בע"ז ד) לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה של עגל אלא כדי להורות דרך תשובה לישראל שבוה יכופר להם העגל. כמו כן הורה לנו בן עמרם שהתשובה מועלת רק על עבירות שבין אדם למקום אבל עבירות שבין אדם לחבירו אין תשובה מועלת עד שיפייסו. וזהו מה שאמר משה ואתחנן אל ה' בתפלות חרמות ופיוסים ולא נתקבלה מחמת שגינה אופי ישראל קדושים באמרו "שמעו נא המורים". היוצא לנו מזה מה ששנאת חנם עלול לגרום. וצריך לפשפש במעשיו וגרמא דיליה בן אדם לחבירו. (אמרי אלימלך)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת

הר"ר אברהם חיים כמו"ר ר' אשר פריינד ז"ל נלב"ע ט"ז מנחם אב
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע